

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndc/52/2023
Identifikačné číslo spisu:	1321206414
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1321206414.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. H., narodeného XX. G. XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, úsek sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Senec, Krátka 1, Senec, dieťa rodičov: matky - X. W., narodenej XX. Q. XXXX, J. R. U., Y. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Dlhošovou, Bratislava, Lazaretská 23 a otca - Z. Y. H., narodeného X. J.H. XXXX, R. XXX, zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Marcelou Martinkovičovou, Poprad, Nám. Sv. Egídia 95, v konaní o zníženie výživného na maloleté dieťa, o prenesení miestnej príslušnosti z Mestského súdu Bratislava II na Okresný súd Pezinok, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4NcC/29/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave je dôvodný.

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4NcC/29/2023 je príslušný Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Trnave podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

1.1. Uviedol, že mu Krajský súd v Trnave podľa § 6 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) postúpil vec na rozhodnutie o nesúhlase Okresného súdu Pezinok s postúpením veci dôvodiac, že je nadriadeným súdom Okresného súdu Pezinok podľa § 3 ods. 5, § 112 ods. 2 CMP v spojení s § 3 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“). Krajský súd v Trnave pri posudzovaní určenia nadriadeného súdu poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/1/2022, 4Obdo/113/2019. Podľa názoru Krajského súdu v Trnave je Krajský súd v Bratislave nadriadeným súdom Okresného súdu Pezinok (i Mestského súdu Bratislava II), pričom

Krajský súd v Trnave je len kauzálna a funkčne príslušný na konanie o odvolaní proti rozhodnutiam vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP.

1.2. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil; s odkazom na ustanovenie § 3 ods. 3 CMP účinného od 01. júna 2023 akcentoval, že vo veciach podľa prvej a tretej hlavy druhej časti, tretej a štvrtej časti CMP nie je kauzálna a funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave rozhodnúť o odvolaniach vo veciach napadnutých na Krajský súd v Bratislave do 31. mája 2023; ani vo veciach napadnutých na Krajský súd v Bratislave po 01. júni 2023, v ktorých bolo podané odvolanie do 31. mája 2023. Zákonodarcu nezveril Krajskému súdu v Bratislave dokončiť konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, vrátane súvisiacich konaní (obnova konania, rozhodnutie o príslušnosti, o námietke zaujatosti). Ustanovenie § 369b CMP rieši len vecnú a miestnu príslušnosť súdu; nerieši kauzálnu ani funkčnú príslušnosť. Podľa právneho názoru Krajského súdu v Bratislave s účinnosťou od 01. júna 2023 zákonodarcu zveril konanie vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP súdu so sídlom v meste Bratislava Mestskému súdu Bratislava II (§ 3 ods. 3 CMP v znení účinnom od 01. júna 2023) a jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV, Bratislava V (§ 2 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z.), (o. i.) aj Okresnému súdu Pezinok, konanie o riadnom opravnom prostriedku Krajskému súdu Trnava (§ 3 CMP). V žiadnom právnom predpise v súvislosti so „súdnou mapou“ zákonodarcu neurčil, že týmto súdom prvej inštancie vo vyššie označených konaniach je nadriadený súd Krajský súd v Bratislave (len) pre konanie o miestnej príslušnosti, o námietke zaujatosti, o obnove konania; resp. že by zákonodarcu vylúčil Krajský súd v Trnave z rozhodovania o miestnej príslušnosti, o námietke zaujatosti, o obnove konania, vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP. Považoval za právne irelevantné, že Okresný súd Pezinok a Mestský súd Bratislava II patria do územného obvodu Krajského súdu v Bratislave (§ 3 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 01. júna 2023), je tiež irelevantné, že Okresný súd Pezinok a rovnako Mestský súd Bratislava II patria do územného obvodu Krajského súdu v Bratislave. Vzhľadom na uvedené vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP od 01. júna 2023 je odvolací súd zároveň aj súd nadriadený v danom prípade ním je Krajský súd v Trnave.

2. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

3. Podľa § 112 ods. 2 CMP ak sa zákonným spôsobom zmenia okolnosti, podľa ktorých sa posudzuje miestna príslušnosť, môže súd preniesť svoju príslušnosť na iný súd, ak to vyžaduje záujem maloletého. Ak tento súd nesúhlasí s prenesením príslušnosti, rozhodne jeho nadriadený súd; zmena bydliska maloletého z dôvodu umiestnenia maloletého v zariadení na základe rozhodnutia súdu podľa § 111 písm. l) až n) nie je dôvodom na zmenu miestnej príslušnosti súdu.

4. Podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave.

5. Najvyšší súd ako súd najbližšie spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave, v zmysle § 6 ods. 2 CMP funkčne príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že sa jedná o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa (§ 111 CMP), v rámci ktorého došlo k preneseniu príslušnosti podľa § 112 ods. 2 CMP z Mestského súdu Bratislava II na Okresný súd Pezinok, ktorý ale s prenesením miestnej príslušnosti nesúhlasil a predložil vec Krajskému súdu v Trnave ako svojmu nadriadenému súdu. Krajský súd v Trnave s odkazom na § 2

ods. 2, § 3 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. a § 3 ods. 5 písm. b) CMP zastával názor, že keďže určenie nadriadeného súdu sa spravuje organizačnými vzťahmi vo vnútri sústavy súdov, a nie vzťahmi inštančnými - nadriadeným súdom, ktorý má rozhodovať o nesúhlase súdu s prenesením príslušnosti je Krajský súd v Bratislave.

7. Podľa čl. 3 ods. 1, ods. 2 CMP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

8. Civilný mimosporový poriadok ani Civilný sporový poriadok nepodávajú jednoznačnú definíciu pojmu nadriadený súd (§ 112 ods. 2 CMP len uvádza, že o nesúhlase s prenesením príslušnosti rozhodne nadriadený súd); výklad Ústavného súdu Slovenskej republiky (III. ÚS 46/2012, III ÚS 824/2016) k obdobnej problematike, ktorý vychádzal z predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy (Občiansky súdny poriadok účinný do 30. júna 2016) je nepoužiteľný, vzhľadom na (i) novú filozofiu a odlišné východiská CMP, ktoré sa odzrkadlili v jeho základných princípoch (čl. 1 až 14); ako aj na (ii) obsah a zámer zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z., na základe ktorého došlo v rámci tzv. súdnej reformy aj k zmene § 34 CSP, vymedzujúceho funkčnú príslušnosť krajských súdov ako súdov odvolacích. Od 01. júna 2023 síce nedošlo k zmene funkčnej príslušnosti, keď krajské súdy sú aj naďalej súdmi odvolacími voči rozhodnutiam okresných súdov, došlo však k doplneniu miestnej a kauzálnej príslušnosti odvolacích súdov (§ 34 ods. 1 CSP a § 3 ods. 5 CMP).

9. Aj keď konanie o návrhu otca maloletého dieťaťa na zmenu úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu bolo začaté pred nadobudnutím účinnosti ustanovenia § 3 ods. 5 písm. b) CMP, ktorý reagoval na zákon č. 150/2022 Z. z. a určil súdy príslušné na rozhodovanie o odvolaní v kauzálne vymenovaných konaniach; uznesenie, ktorým Mestský súd Bratislava II preniesol svoju miestnu príslušnosť na konanie, bolo vydané 10. augusta 2023 t. j. po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

10. Najvyšší súd sa zhoduje s názorom vysloveným v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 04. mája 2010 sp. zn. III. ÚS 72/2010, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2010, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov, ktorá zahŕňa aplikáciu abstraktných právnych noriem a to vzhľadom na špecifickú povahu konaní na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov, je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu.

11. Je nepochybné, že funkčne príslušným na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je Krajský súd v Trnave (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP). Najvyšší súd aplikujúc článok 3 ods. 2 CMP zvažil, že s prihliadnutím na zachovanie princípov všeobecnej spravodlivosti a princípov, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov, plynulosti, rýchlosti konania, a v neposlednom rade v záujme zachovania účelu súdnej reformy s požiadavkou na špecializáciu sudcov rozhodujúcich jednotlivé agendy, je nevyhnutné pojem nadriadený súd v prípade rozhodovania odvolacích súdov v kauzálne určených konaniach (podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP) vykladať tak, že v týchto veciach bude Krajský súd v Trnave súbežne aj kauzálne nadriadeným súdom.

12. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že nadriadený (odvolací) súd v kauzálne určených veciach daných miestnou príslušnosťou odvolacích súdov podľa § 3 ods. 5 písm. a), písm. b) a písm. c) CMP bude rozhodovať vo (všetkých) veciach spojených s týmito kauzálne určenými konaniami. Opačný

záver by viedol k popretiu hlavného zámeru súdnej reformy, aby veci rodinnoprávnej (tzv. poručenskej) agendy rozhodovali súdy, na ktorom sú zriadené senáty špecializujúce sa na rodinnoprávnu (poručenskú) agendu. Na uvedenom základe najvyšší súd vyhodnotil nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave ako dôvodný a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.